

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.018.01.2018

P/18/024

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/18/024 – Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu wyczynowego

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu

Kontrolerzy

1. Krzysztof Całka, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWR/148/2018 z dnia 18 czerwca 2018 r.
2. Joanna Marczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/183/2018 z dnia 7 sierpnia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka
kontrolowana

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, ul. Banacha 11, 51-617 Wrocław (dalej: „Uczelnia” lub „AWF we Wrocławiu”).

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Dr hab. Andrzej Rokita profesor AWF we Wrocławiu (dalej: „Rektor”), od dnia 1 września 2016 r. Wcześniej funkcję tę pełnił¹ prof. dr hab. Juliusz Migasiewicz.

(dowód: akta kontroli str. 8)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

W latach 2015-2018 (do dnia 24 sierpnia 2018 r.) Uczelnia nawiązała współpracę z polskimi związkami sportowymi podpisując porozumienia, w których określono m.in. zakres wzajemnych relacji w procesie organizacji, kształcenia i doskonalenia zawodowego trenerów sportu. W latach akademickich 2014/2015-2016/2017 w sportach olimpijskich kwalifikacje trenera sportu uzyskało łącznie 132 absolwentów Uczelni, a kwalifikacje instruktora sportu uzyskało 268 absolwentów. Najwyższa Izba Kontroli wskazuje jednakże, że współpraca z polskimi związkami sportowymi nie dotyczyła w praktyce przygotowywania i realizowania programów kształcenia w ramach specjalności trenerskiej.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W ramach współpracy z polskimi związkami sportowymi (dalej: pzs lub związki) AWF we Wrocławiu uczestniczyła w latach 2015-2018 (do czasu zakończenia kontroli) w ośmiu porozumieniach na prowadzenie szkoleń trenerów i instruktorów sportu wyczynowego w sportach olimpijskich zawartych z 17 polskimi związkami sportowymi³. W praktyce, mimo postanowień ww. porozumień nie współpracowano ze związkami w procesie przebiegu kształcenia zawodowego trenerów sportu wyczynowego, nie konsultowano z nimi programu specjalizacji trenerskiej a pzs nie kierowały żadnych propozycji/uwag w zakresie ujęcia w programach doskonalenia trenerów sportu.

¹ Od 1 września 2012 r. do 31 sierpnia 2016 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienia.

³ Od 18 maja 2018 r. z 16 polskimi związkami sportowymi z powodu wypowiedzenia porozumienia przez Polski Związek Tenisowy.

Po wejściu w życie przepisów „ustawy deregulacyjnej”⁴ Uczelnia zmieniła ofertę kształcenia na specjalnościach trenerskich poprzez zmianę profilu kształcenia studentów na Wydziale Sportu z ogólnoakademickiego na praktyczny rozszerzając do 300 godzin zajęcia w wymiarze praktyk trenerskich. Zmianie uległa również organizacja zajęć, w wyniku której treści programowe realizowane dotychczas w formie ćwiczeń podzielono na ich realizację w formie wykładowej i ćwiczeniowej. Wprowadzone zmiany nie wpłynęły na merytoryczną treść programu kształcenia trenerów realizowanego przez Uczelnię.

W latach 2015-2017 uczelnię opuściło 132 absolwentów studiów stacjonarnych ze specjalnością trenera sportu. Najliczniejszą grupę (64 osoby) stanowili trenerzy o specjalizacji piłka nożna, a najmniej liczną trenerzy ze sportu judo i tenis stołowy (po dwóch absolwentów). Uczelnia podpisując tylko jedno porozumienie ze związkami zapewniła praktyki ok 20% (rok akademicki 2016/2017) studentów specjalizacji trenerskiej. Wprawdzie Uczelnia prowadziła działalność w zakresie organizacji i realizacji doskonalenia zawodowego trenerów sportu i w latach 2014-2017 zorganizowała pięć kursów doskonalących dla trenerów, to przeprowadzono je w oparciu o ogólne porozumienie zawarte w 2013 r. pomiędzy kilkoma AWF'ami i związkami. Wzięło w nich udział łącznie 90 trenerów sportu wyczynowego. Zajęcia w ramach specjalizacji trenerskich (studia I stopnia) prowadzone były przez licencjonowanych trenerów sportu. Na 12 specjalizacji trenerskich w roku akademickim 2017/2018, zajęcia prowadzili uprawnieni przez związki trenerzy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. Warunki organizacyjne kształcenia i doskonalenia trenerów sportu

W latach akademickich 2014/2015-2017/2018 Uczelnia oferowała kształcenie w specjalizacjach trenerskich na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku sport na Wydziale Nauk o Sporcie.

Uczelnia w latach akademickich 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 przygotowała ofertę kształcenia na specjalizacjach trenerskich dla 13 dyscyplin tj.: piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, koszykówka, strzelectwo sportowe, pływanie, tenis, tenis stołowy, judo, lekkoatletyka, kolarstwo, gimnastyka sportowa, kulturystyka (dyscyplina nieolimpijska).

W roku akademickim 2017/2018 oferta kształcenia poszerzona została o dwie kolejne specjalizacje tj.: badminton i gimnastykę artystyczną, tym samym łącznie Uczelnia oferowała kształcenie w specjalizacji trenerskiej w 15 dyscyplinach sportowych, w tym jednej w sportach nieolimpijskich.

(dowód: akta kontroli str. 3-7,37-45)

Z planu studiów w roku akademickim 2012/2013 wynika, że prowadzenie zajęć (teoretycznych i praktycznych) w ramach specjalizacji trenerskich przewidziano na studiach drugiego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku wychowanie fizyczne Wydziału Wychowania Fizycznego oraz na studiach pierwszego i drugiego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku sport na Wydziale Nauk o Sporcie. Uczelnia w roku akademickim 2013/2014 zakończyła kształcenie studentów w specjalności trenerskiej na kierunku wychowanie fizyczne na Wydziale

⁴ Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. poz. 829).

Wychowania Fizycznego, natomiast kształcenie w specjalizacji trenerskiej prowadzone było wyłącznie na Wydziale Nauk o Sporcie Uczelni.

W roku akademickim 2012/2013 na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na Wydziale Nauk o Sporcie na kierunku sport, w przypadku realizacji specjalizacji trenerskiej obowiązywał ogólny wymiar 465 godzin zajęć (w tym wykłady 0, ćwiczenia 300, praktyka 165). Na studiach stacjonarnych drugiego stopnia obowiązywał ogólny wymiar 250 godzin (w tym wykłady 40, ćwiczenia 180 i praktyka 30). Tożsamy wymiar godzin przewidziano w planie studiów dla studentów studiujących w systemie niestacjonarnym.

W latach akademickich 2013/2014 i 2014/2015 na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na Wydziale Nauk o Sporcie na kierunku sport, w przypadku realizacji specjalizacji trenerskiej obowiązywał ogólny wymiar 465 godzin zajęć (w tym wykłady 0, ćwiczenia 300, praktyka 165). Na studiach stacjonarnych drugiego stopnia obowiązywał ogólny wymiar 300 godzin (w tym wykłady 60, ćwiczenia 210 i praktyka 30). Tożsamy wymiar godzin przewidziano w planie studiów dla studentów studiujących w systemie niestacjonarnym.

W latach akademickich 2015/2016 i 2016/2017 na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na Wydziale Nauk o Sporcie na kierunku sport, w przypadku realizacji specjalizacji trenerskiej obowiązywał ogólny wymiar 600 godzin zajęć (w tym wykłady 65, ćwiczenia 235, praktyka 300). Na studiach stacjonarnych drugiego stopnia obowiązywał ogólny wymiar 330 godzin (w tym wykłady 90, ćwiczenia 180 i praktyka 60). Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia na Wydziale Nauk o Sporcie na kierunku sport, w przypadku realizacji specjalizacji trenerskiej obowiązywał ogólny wymiar 505 godzin zajęć (w tym wykłady 45, ćwiczenia 160, praktyka 300). Na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia obowiązywał ogólny wymiar 220 godzin (w tym wykłady 60, ćwiczenia 120 i praktyka 40).

W roku akademickim 2017/2018 na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na Wydziale Nauk o Sporcie na kierunku sport, w przypadku realizacji specjalizacji trenerskiej obowiązywał ogólny wymiar 600 godzin zajęć (w tym wykłady 150, ćwiczenia 150, praktyka 300). Na studiach stacjonarnych drugiego stopnia obowiązywał ogólny wymiar 340 godzin (w tym wykłady 100, ćwiczenia 180 i praktyka 60). Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia na Wydziale Nauk o Sporcie na kierunku sport, w przypadku realizacji specjalizacji trenerskiej obowiązywał ogólny wymiar 400 godzin zajęć (w tym wykłady 90, ćwiczenia 90, praktyka 220). Na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia obowiązywał ogólny wymiar 204 godzin (w tym wykłady 60, ćwiczenia 108 i praktyka 36).

(dowód: akta kontroli str. 156-217)

Plany studiów realizowanych w roku akademickim 2013/2014 w zakresie specjalizacji trenerskiej uległy zmianie w odniesieniu do planów studiów realizowanych w roku akademickim 2012/2013 i wynikały ze zmiany profilu kształcenia z profilu ogólnoakademickiego na praktyczny. W konsekwencji rozszerzono do 300 godzin zajęcia w wymiarze praktyk trenerskich (poprzednio 165 godzin). Zmianie uległa również organizacja zajęć, w wyniku której treści programowe realizowane dotychczas w formie ćwiczeń podzielono na ich realizację w formie wykładowej i ćwiczeniowej. Nie nastąpiły przy tym zmiany w zakresie treści merytorycznych programu kształcenia studentów.

W latach akademickich 2014/2015-2017/2018 zajęcia dydaktyczne na specjalności trenerskiej realizowane były wyłącznie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia (licencjackich) na Wydziale Nauk o Sporcie Uczelni. Na studiach

drugiego stopnia (magisterskich) na kierunku sport na Wydziale Nauk o Sporcie nie prowadzono kształcenia w specjalności trenerskiej za względu na brak chętnych.

Spośród uprzednio wymienionych specjalności trenerskich oferowanych przez Uczelnię nie realizowano w roku akademickim 2014/2015 zajęć w specjalności trenerskiej - gimnastyka sportowa a w roku akademickim 2016/2017 w specjalności trenerskiej - koszykówka. W latach akademickich 2014/2015-2017/2018 nie realizowano zajęć dydaktycznych w specjalnościach trenerskich: strzelectwo i badminton.

(dowód: akta kontroli str. 120-121,218)

W związku z wejściem w życie ustawy wprowadzającej deregulację zawodów instruktora i trenera sportu, AWF we Wrocławiu wraz z innymi akademiemi wychowania fizycznego podejmowała działania w celu utworzenia stopni kwalifikacyjnych określających poziom kompetencji do prowadzenia działalności szkoleniowo-treningowej w sporcie. Uczelnia uczestniczyła m.in. w porozumieniu z dnia 5 lipca 2013 r. rektorów Akademii Wychowania Fizycznego w Gdańsku, Katowicach, Krakowie Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu, w ramach którego postanowiono utworzyć stopnie kwalifikacyjne niezbędne do prowadzenia działalności szkoleniowo-treningowej w sporcie. Kwalifikacje instruktora sportu AWF uzyskiwane są w drodze:

- a) ukończenia studiów w akademiach na kierunku sport lub wychowanie fizyczne, obejmujących w ich programie specjalizację instruktora sportu;
- b) ukończenia kursu kwalifikacyjnego obejmującego 180 godzin zajęć programowych. Program kursu jest realizowany przez trenera sportu i zawiera 60 godzin zajęć w zakresie podstaw teoretycznych, 90 godzin dyscypliny kierunkowej oraz 30 godzin praktyki instruktorskiej w klubie sportowym.

Kwalifikacje trenera sportu AWF uzyskiwane są w drodze:

- a) ukończenia studiów w akademiach na kierunku sport lub wychowanie fizyczne ze specjalnością trenerską w określonej dyscyplinie sportu;
- b) ukończenia kursu kwalifikacyjnego obejmującego 250 godzin zajęć programowych. Program kursu jest realizowany przez trenera sportu, co najmniej II klasy lub certyfikowanego trenera AWF i zawiera 80 godzin zajęć w zakresie podstaw teoretycznych, 120 godzin dyscypliny kierunkowej oraz 50 godzin praktyki trenerskiej w klubie sportowym.

Kwalifikacje certyfikowanego trenera sportu AWF uzyskiwane są w drodze ukończenia kursu certyfikacyjnego prowadzonego przez akademie oraz odpowiedni związek, obejmującego 100 godzin zajęć programowych. Organizacja oraz program kursów certyfikujących określone są na podstawie dwustronnych porozumień zawieranych przez poszczególne Akademie oraz odpowiednie pzs. Potwierdzeniem posiadania kwalifikacji instruktora lub trenera są wydawane przez akademie wychowania fizycznego legitymacje i dyplomy.

(dowód: akta kontroli str. 46-49)

W latach akademickich 2012/2013-2017/2018 Uczelnia uczestniczyła w ośmiu porozumieniach na prowadzenie szkoleń trenerów i instruktorów sportu wyczynowego w sportach olimpijskich zawartych z 17 polskimi związkami sportowymi⁵.

⁵ Polskim Związkiem Judo, Polskim Związkiem Kolarskim, Polskim Związkiem Strzelectwa Sportowego, Polskim Związkiem Tenisa Stołowego, Polskim Związkiem Żeglarskim, Polskim

(dowód: akta kontroli str. 122-124, 125-155)

W kontrolowanym okresie Uczelnia nie otrzymała żadnych formalnych propozycji włączenia do programu kształcenia trenerów konkretnych przedmiotów. Prorektor ds. Nauczania Uczelni wyjaśnił, że [...] z wieloma związkami sportowymi Akademia utrzymuje systematyczne kontakty personalne, które skutkują pewnymi modyfikacjami programowymi w zakresie realizowanych dyscyplin kierunkowych w zakresie wskazanych dyscyplin sportowych. Taka sytuacja dotyczyła piłki ręcznej, gdzie na podstawie porozumienia z Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce studia na kierunku ze specjalnością trenerską podjęła grupa reprezentantów Polski. W trakcie studiów w drodze konsultacji z przedstawicielami Związku nie tylko stworzono specjalne warunki ich realizacji, ale również wprowadzono modyfikacje programowe. W realizacji dyscypliny kierunkowej z siatkówki jednym z głównych odpowiedzialnych za program i prowadzenie zajęć dydaktycznych jest nasz pracownik zatrudniony jednocześnie w Polskim Związku Siatkówki w sztabie trenerskim kadry narodowej. Daje to możliwość operacyjnych modyfikacji założeń programowych kształcenia przyszłych trenerów zgodnie z oczekiwaniami tego Związku. Podobnie rzecz się miała w przypadku kształcenia trenerów lekkoatletyki. W tym przypadku nasz pracownik był jednocześnie członkiem komisji szkolenia trenerów w PZLA. Podane przypadki są przykładami dość dobrej współpracy między Akademią a związkami sportowymi. Jednak w odniesieniu do wielu dyscyplin taka współpraca nie ma miejsca. A w niektórych przypadkach, związki odcinają się od współpracy z uczelniami poszukując instytucji zagranicznych i ich systemów szkolenia kadr, tak jak miało to ostatnio miejsce w przypadku Polskiego Związku Tenisowego. Związek ten 18 maja br. wypowiedział porozumienie zawarte z Akademią Wychowania Fizycznego w 2013 roku uzasadniając to przyjęciem innego systemu kształcenia trenerów prowadzącego do podniesienia jakości. Należy podkreślić, że związki sportowe nie są dla Akademii ani organem nadzorczym ani zleceńodawcą na prowadzenie konkretnych działań edukacyjnych. W związku z powyższym, Akademia jako autonomiczny ośrodek naukowo-dydaktyczny nie ma obowiązku pozyskiwania aprobaty swoich działań statutowych w instytucjach, niepełniących wskazanych ról. Tym bardziej, że specjaliści zatrudnieni nie tylko we wrocławskiej Uczelni, ale i w pozostałych AWF-ach są w pełni kompetentni i mają ciągły kontakt zawodowy ze sportem kwalifikowanym. Natomiast w poszczególnych związkach sportowych pracuje wielu najwyższej klasy specjalistów, ale o innych kwalifikacjach.

(dowód: akta kontroli str. 3-7, 37-45)

Również w zakresie ujęcia w programach doskonalenia trenerów sportu określonych zagadnień, polskie związki sportowe nie kierowały do Uczelni takich propozycji.

(dowód: akta kontroli str. 3-7, 37-45)

Uczelnia nie przedstawiała bezpośrednio swojego stanowiska wobec uregulowań proponowanych w toku prac nad ustawą „deregulacyjną” Prorektor ds. Nauczania Uczelni wyjaśnił, że AWF we Wrocławiu brała udział w redagowaniu oficjalnego stanowiska wszystkich Akademii Wychowania Fizycznego w Polsce. Zostało ono przedstawione za pośrednictwem ówczesnego Przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademii Wychowania Fizycznego Rektora AWF w Poznaniu. W stanowisku tym AWF-fy negatywnie odniosły się do ustawy „deregulacyjnej” wskazując na jej poważne negatywne skutki społeczne związane z zagrożeniami

Związkiem Unihokeja, Polskim Związkiem Bokserskim, Polskim Związkiem Tenisowym, Polskim Związkiem Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Polskim Związkiem Hokeja na Trawie, Polskim Związkiem Kajakowym, Polskim Związkiem Gimnastycznym, Polskim Związkiem Lekkiej Atletyki, Polskim Związkiem Narciarskim, Polskim Związkiem Koszykówki, Polskim Związkiem Pływakim, Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce.

płynącymi z tytułu objęcia działalności szkoleniowej nad dziećmi i młodzieżą przez osoby posiadające nieudokumentowane i niesprawdzone kompetencje zawodowe. Wskazywano wówczas na możliwość obniżenia poziomu sportu w Polsce, a także na niebezpieczeństwo pojawienia się wielu niekompetentnych podmiotów prowadzących kształcenie w tym zakresie z myślą jedynie o korzyściach finansowych. Trudno jest w tej chwili ocenić czy rzeczywiście mamy do czynienia z obniżeniem poziomu sportu w Polsce, ale dwa pozostałe skutki deregulacji przewidywane przez stanowisko KRAWF z pewnością mają miejsce. Natomiast z pewnością wskazać można na inne niekorzystne zjawisko, związane przejmowaniem przez polskie związki sportowe funkcji edukacyjnych, do jakich nie posiadają odpowiedniego zabezpieczenia logistycznego i kadrowego.

(dowód: akta kontroli str. 3-7, 37-45)

Uchwałą Nr 832/2015 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej (dalej: Prezydium) z dnia 22 października 2015 r. w sprawie oceny programowej na kierunku sport prowadzonym na Wydziale Nauk o Sporcie Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim wydało ocenę pozytywną. Prezydium w swojej uchwale stwierdziło, że Wydział Nauk o Sporcie AWF we Wrocławiu spełnia wymagania kadrowe, programowe, w tym dotyczące osiąganych efektów kształcenia, oraz organizacyjne do prowadzenia na kierunku sport studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Wszystkie przyjęte przez Prezydium kryteria jakościowe oceny programowej uzyskały opinię „w pełni”.

(dowód: akta kontroli str. 9-36)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Uczelnia współpracowała z polskimi związkami sportowymi w procesie organizacji i doskonalenia zawodowego trenerów sportu wyczynowego. W ramach tej współpracy AWF we Wrocławiu uczestniczyła w latach 2015-2018 (do czasu zakończenia kontroli) w ośmiu porozumieniach na prowadzenie szkoleń trenerów i instruktorów sportu wyczynowego w sportach olimpijskich zawartych z 17 polskimi związkami sportowymi. W praktyce, mimo postanowień ww. porozumień nie współpracowano ze związkami w procesie przebiegu kształcenia zawodowego trenerów sportu wyczynowego, nie konsultowano z nimi programu specjalizacji trenerskiej a pzs nie kierowały żadnych propozycji/uwag w zakresie ujęcia w programach doskonalenia trenerów sportu.

Po wejściu w życie przepisów „ustawy deregulacyjnej” Uczelnia zmieniła ofertę kształcenia na specjalnościach trenerskich poprzez zmianę profilu kształcenia studentów na Wydziale Sportu z ogólnoakademickiego na praktyczny rozszerzając do 300 godzin zajęcia w wymiarze praktyk trenerskich. Zmianie uległa również organizacja zajęć, w wyniku której treści programowe realizowane dotychczas w formie ćwiczeń podzielono na ich realizację w formie wykładowej i ćwiczeniowej. Wprowadzone zmiany nie wpłynęły na merytoryczną treść programu kształcenia trenerów realizowanego przez Uczelnię.

2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu wyczynowego

W latach akademickich 2014/2015-2016/2017 kwalifikacje w sportach olimpijskich uzyskało 400 absolwentów⁶ AWF we Wrocławiu, w tym kwalifikacje trenera sportu - 132 absolwentów i kwalifikacje instruktora sportu - 268 absolwentów. W ww. okresie odnotowano wzrost ogólnej liczby absolwentów uzyskujących kwalifikacje trenerskie i instruktorskie w sportach olimpijskich o 109 osób, w tym o 15 osób uzyskujących kwalifikacje trenerskie (w 2016/2017 w stosunku do 2015/2016) oraz o 94 absolwentów uzyskujących kwalifikacje instruktorskie (wzrost o 141 osób w 2015/2016 w stosunku do 2014/2015 i spadek o 47 osób w 2016/2017 w stosunku do 2015/2016). Wskaźnik procentowy łącznej liczby absolwentów uzyskujących kwalifikacje trenerskie lub instruktorskie poszczególnych lat badanego okresu do lat poprzednich wyniósł odpowiednio: 382% (2015/2016 do 2014/2015), 318% (2016/2017 do 2014/2015) i 300% (2016/2017 do 2012/2013), w tym w przypadku: kwalifikacji trenerskich - 100% (2015/2016 do 2014/2015), 138,5% (2016/2017 do 2014/2015) i 101,9% (2016/2017 do 2012/2013) a kwalifikacji instruktorskich - 1381,8% (2015/2016 do 2014/2015), 954,5% (2016/2017 do 2014/2015) i 198,1% (2016/2017 do 2012/2013).

(dowód: akta kontroli str.50)

W wyniku realizacji porozumień z polskimi związkami sportowymi, kwalifikacje trenera lub instruktora sportu uzyskało łącznie 333 absolwentów⁷, w tym 260 osób kwalifikacje trenerskie⁸ i 73 osoby – kwalifikacje instruktorskie⁹. W ww. okresie odnotowano wzrost ogólnej liczby absolwentów uzyskujących kwalifikacje trenerskie i instruktorskie w ramach porozumień (umów) z polskimi związkami zawodowymi o 183 osób, w tym o 148 osób uzyskujących kwalifikacje trenerskie (wzrost o 38 osób w 2016/2017 w stosunku do 2015/2016) oraz o 35 absolwentów uzyskujących kwalifikacje instruktorskie (wzrost o 33 osoby w 2015/2016 w stosunku do 2014/2015 i o 4 osoby w 2016/2017 w stosunku do 2015/2016). Wskaźnik procentowy łącznej liczby absolwentów uzyskujących kwalifikacje trenerskie lub instruktorskie w ramach porozumień (umów) z polskimi związkami sportowymi poszczególnych lat badanego okresu do lat poprzednich wyniósł odpowiednio: 144% (2015/2016 do 2014/2015), 200% (2016/2017 do 2014/2015), w tym w przypadku: kwalifikacji trenerskich - 100% (2015/2016 do 2014/2015), 151,4% (2016/2017 do 2014/2015) a kwalifikacji instruktorskich - 3400% (2015/2016 do 2014/2015), 3800% (2016/2017 do 2014/2015).

(dowód: akta kontroli str.51)

W latach 2014/2015-2016/2017 kwalifikacje trenerskie w sportach olimpijskich uzyskało odpowiednio: 39 (2014/2015), 39 (2015/2016) oraz 54 (2016/2017) absolwentów w sportach olimpijskich: lekkoatletyce (czterech w 2014/2015, pięciu w 2015/2016, trzech w 2016/2017), koszykówce (trzech w 2014/2015, dwóch w 2015/2016), koszykówce (trzech w 2014/2015, dwóch w 2015/2016), piłce siatkowej (czterech w 2014/2015, sześciu w 2015/2016, jeden w 2016/2017), pływaniu (pięciu w 2014/2015, pięciu w 2015/2016, ośmiu w 2016/2017), piłce nożnej (18 w 2014/2015, 13 w 2015/2016, 33 w 2016/2017), piłce ręcznej (jeden w 2014/2015, trzech w 2015/2016, dwóch w 2016/2017), tenisie (czterech

⁶ Wszystkie kwalifikacje absolwenci uzyskali na studiach I stopnia na studiach stacjonarnych

⁷ na Wydziale Nauk o Sporcie (studia) - 124; w Centrum Kształcenia Kadr (kursy) - 209

⁸ na Wydziale Nauk o Sporcie (studia) - 57; w Centrum Kształcenia Kadr (kursy) - 203

⁹ na Wydziale Nauk o Sporcie - 67; w Centrum Kształcenia Kadr - 6]

w 2014/2015, czterech w 2015/2016, czterech w 2016/2017), judo (jeden w 2015/2016, jeden w 2016/2017), tenisie stołowym (dwóch w 2016/2017),

(dowód: akta kontroli str.52-54)

Uczelnia przed wprowadzeniem do programu kształcenia określonej specjalizacji trenerskiej nie dokonywała w sposób formalny analiz zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy, nie prowadziła także monitoringu karier zawodowych absolwentów, oraz nie zasięgała opinii właściwych dla danego sportu polskich związków sportowych.

Prorektor ds. Nauczania AWF we Wrocławiu wyjaśnił, że:

1. Nie zasięgało się opinii właściwych dla danego sportu polskich związków sportowych w sposób formalny, natomiast obowiązujące w AWF we Wrocławiu programy kształcenia w zdecydowanej większości dyscyplin kierunkowych na specjalności trenerskiej były dyskutowane na spotkaniach nauczycieli akademickich w pracownikami związków sportowych, w szczególności podczas różnych konferencji metodycznych oraz spotkań nieformalnych,
2. Aby prowadzić kształcenia w określonej specjalizacji muszą być (i były) zabezpieczone odpowiednie obiekty sportowe i dydaktyczne, specjalistyczny sprzęt sportowy, specjalistyczne zasoby biblioteczne, wyspecjalizowana kadra dydaktyczna z uprawnieniami trenera, co najmniej klasy I (wg systemu kwalifikacji sprzed „deregulacji”) oraz porozumienia z klubami sportowymi, jako bazą praktyk trenerskich. Prorektor dodał, że „[...] Nie mogliśmy, jako Uczelnia ale i Wydział, prowadzić jakichkolwiek zajęć dydaktycznych, w tym warsztatowych- praktycznych, obejmujących specjalizacje instruktorskie i trenerskie, gdyby nie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które, na podstawie analiz warunków lokalowych, oceny infrastruktury obiektów sportowych, jak i bazy bibliograficznej, w szczególności zaś, pozytywnej weryfikacji kadry szkoleniowej naszej Uczelni, wydało pozytywną opinię dotyczącą powołania Wydziału Nauk o Sporcie a w jego ramach, kierunku Sport. [...]”
3. *Efekty kształcenia, określone przez Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, obejmujące określony zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w omawianym przypadku, odnoszące się do studiów I i II stopnia Wydziału Nauk o Sporcie wrocławskiej Akademii Wychowania Fizycznego, opracowano przy udziale, powołanej na Wydziale, Komisji ds. Dydaktyki oraz Komisji ds. Jakości Kształcenia, w odniesieniu do wieloaspektowych analiz charakteryzujących sylwetkę absolwenta kierunku sport. W konsekwencji, opracowane efekty są oceniane w procesie kształcenia w ramach studiów a ich ostateczną weryfikację stanowią uzyskane kwalifikacje, poświadczane dyplomem ukończenia studiów I lub II stopnia. Jednocześnie, przygotowane efekty kształcenia a tym samym cały proces kształcenia na Wydziale Nauk o Sporcie znalazł pozytywne odbicie w ocenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej w 2016 roku oraz w roku 2018, w którym, na mocy oceny parametrycznej, Wydział Nauk o Sporcie otrzymał kategorię „B”. [...] podejmowane przez nas działania, w odniesieniu do aplikujących na nasz Wydział reprezentantów sportu, w tym, stworzenie nawet dla pojedynczych osób, optymalnych warunków edukacyjnych na rzecz uzyskania przez nie, stosownych uprawnień trenerskich czy też instruktorskich, wydaje się być kluczowym działaniem w zakresie realizacji potrzeb rynku pracy. [...]*

(dowód: akta kontroli str. 9, 58-59, 60-64)

Wymiar zajęć (w godzinach) w ramach specjalizacji trenerskiej na studiach I i II stopnia dla studiów kończących się w roku akademickim 2017/2018 na Wydziale Nauk o Sporcie (na kierunku sport) wynosił: a) na studiach stacjonarnych: 600 godzin, w tym 65 godzin wykładów (65 godzin na studiach I stopnia i 0 godzin na studiach II stopnia), 235 ćwiczeń (235 godzin na studiach I stopnia i 0 godzin na studiach II stopnia) i 300 praktyki (300 godzin na studiach I stopnia i 0 godzin na studiach II stopnia), b) na studiach niestacjonarnych: 505 godzin, w tym 45 godziny wykładów (45 godzina na studiach I stopnia i 0 godziny na studiach II stopnia), 160 godziny ćwiczeń (160 godzina na studiach I stopnia i 0 godziny na studiach II stopnia), 300 praktyki (300 godzina na studiach I stopnia i 0 godzin na studiach II stopnia)

(dowód: akta kontroli str.55)

W roku akademickim 2017/2018 zajęcia praktyczne i teoretyczne w ramach specjalizacji trenerskich na Wydziale Nauk o Sporcie prowadziło: 2 (lekkoatletyka), 3 (judo), 1 (koszykówka), 1 (siatkówka), 1 (kolarstwo), 1 (piłka ręczna), 2 (tenis), 3 (pływanie), 1 (piłka nożna), 3 (kulturystyka), 1 (gimnastyka sportowa), 1 (tenis stołowy) nauczycieli posiadających odpowiednie kwalifikacje trenerskie. Brało w nich udział: 14 (lekkoatletyka), 3 (judo), 8 (koszykówka), 23 (siatkówka), 5 (kolarstwo), 18 (piłka ręczna), 19 (tenis), 13 (pływanie), 62 (piłka nożna), 46 (kulturystyka), 2 (gimnastyka sportowa), 1 (tenis stołowy) absolwentów.

(dowód: akta kontroli str.56)

W latach 2014/2015-2016/2017 organizację praktyk w ramach specjalizacji trenerskich uregulował Dziekan Wydziału Nauk o Sporcie (tj. jedyne go wydziału prowadzącego studia w ww. specjalizacji) w pięciu zarządzeniach¹⁰ zawierających opis praw i obowiązków studentów¹¹ oraz opiekunów dydaktycznych praktyk¹² przy realizacji praktyk.

(dowód: akta kontroli str.97-114)

W latach 2014/2015-2016/2017 obowiązywało jedno porozumienie, w którym podmiot zewnętrzny¹³ zobowiązał się do „[...] stworzenia odpowiednich warunków dla odbywania praktyk studenckich w poszczególnych sekcjach [...]” (§ 3 pkt II ppkt 2 porozumienia). W roku akademickim 2016/2017 na jego podstawie praktyki w KS AZS AWF odbywało 25 studentów (na 112 studentów odbywających w tym roku praktyki), w tym jeden (gimnastyka sportowa), sześciu (lekkoatletyka), dwóch (piłka siatkowa), ośmiu (pływanie) oraz ośmiu (tenis). Praktyki pozostałych studentów w badanym okresie odbywały się na zasadzie porozumień zawieranych z innymi podmiotami dla poszczególnych osób, po wskazaniu przez studenta instytucji, w której chce (ma możliwość) odbywać praktyki. W latach 2014/2015-2016/2017 takie porozumienia zawarto z 38 podmiotami¹⁴.

(dowód: akta kontroli str.116-118,65-80,89-91)

¹⁰ Zarządzenia Dziekana Wydziału Nauk o Sporcie w sprawie organizacji praktyk zawodowych na studiach I i II stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku Sport: 1) 7/2014/2015 z dnia 1 października 2014 r., 2) 8/2015/2016 z dnia 21 października 2015 r., 3) 28/2015/2016 z dnia 15 marca 2016 r., 4) 23/2016/2017 z dnia 9 lutego 2017 r., 5) 3/2016/2017 z dnia 16 maja 2017 r.

¹¹ W tym m.in. zobowiązanie do zapisu na praktykę, termin zapisów na praktyki, harmonogram realizacji praktyk, sposób rozliczenia praktyki itp.

¹² w tym sposób rozliczania godzin pensum oraz wykaz obowiązków pracownika dydaktycznego w ramach przyznanych godzin na praktykę

¹³ Klub Sportowy AWF Akademickiego Związku Sportowego we Wrocławiu (dalej: KS AZS AWF)

¹⁴ nie licząc KS AZS AWF

W roku akademickim 2016/2017 w ramach specjalizacji trenerskiej kształcono 112 studentów, w tym 58 na drugim roku¹⁵, i 54 na trzecim roku studiów¹⁶. Łączny wymiar specjalizacji wynosił dla każdego studenta 300 h a praktyk 100 h (drugi rok studiów), 165 h (trzeci rok studiów). Na dziewięciu studentów wybranych losowo w ramach każdej specjalizacji (dziedziny sportu) odbywających praktyki w roku akademickim 2016/2017 każdy odbywał praktykę w innym podmiocie tj.: Klubie Sportowym Mako Judo (judo); Wrocławskim Klubie Koszykówki (koszykówka); KS AZS AWF Wrocław (lekkoatletyka); Miejsko-Zakładowym Klubie Sportowym „Lechia” Dzierżoniów (Piłka nożna); Międzyszkolnym Klubie Sportowym „MOS” Wrocław (Piłka ręczna); Międzyszkolnym Uczniowskim Klubie Sportowym „Ziemia Milicka” Milicz (Piłka siatkowa); Uczniowskim i Pływackim Klubie Sportowym „Wodnik” Rawicz (Pływanie); KS AZS AWF Wrocław (Tenis); Klubie Uczelnianym Akademickim Związku Sportowym Uniwersytetu Ekonomicznego (Tenis stołowy). Wszystkie ww. praktyki odbywały się na podstawie indywidualnych porozumień AWF z ww. instytucjami.

(dowód: akta kontroli str.65-80,119)

W latach 2014/2015-2016/2017 AWF we Wrocławiu nie prowadziła studiów podyplomowych, przeprowadzono natomiast 8 kursów doskonalących skierowanych do trenerów sportu wyczynowego, w których brało udział 90 osób, w tym: 3 kursy (judo, zapasy) w 2014/2015 (50 uczestników), 3 kursy (judo, boks) w 2015/2016 (30 uczestników), 2 kursy (judo, boks) w 2016/2017 (10 uczestników). Wymiar zajęć każdego z ww. kursów doskonalących wyniósł 100 godzin a koszt uczestnictwa tj. opłata od jednego uczestnika – 1 200 zł.. Powyższe kursy zorganizowano w oparciu o obowiązujące w ww. okresie Porozumienie Akademii Wychowania Fizycznego¹⁷ z Polskimi Związkami Sportowymi¹⁸ w sprawie kształcenia kandydatów do podejmowania działalności szkoleniowej w sporcie z dnia 26 września 2013 r., zgodnie z którym związki sportowe, „[...] uznając kompetencje kadrowe, naukowo-dydaktyczne i organizacyjne Akademii, w pełni akceptują ich działalność edukacyjną prowadzoną w formie studiów I i II stopnia, studiów podyplomowych oraz kursów kwalifikacyjnych [...]”.

(dowód: akta kontroli str.57,81-85,86-96,219-222)

Prorektor ds. Nauczania, uszczegółowiając informacje o zasadach współpracy AWF we Wrocławiu z polskimi związkami sportowymi przy organizacji kursów doskonalących podał, że „[...] Wszystkie [kursy doskonalące] ukierunkowane były na uzyskanie kompetencji Trenera Certyfikowanego Akademii Wychowania Fizycznego, które określone zostały w porozumieniu poszczególnych Akademii w 2013 roku. Przedmiotowe kursy skierowane były głównie do trenerów judo [...]. kursy te miały swoje odzwierciedlenie w § 1. pkt 2 [porozumienia Akademii z 2013 r.]. [...] W Uczelni prowadzone są liczne badania naukowe w obszarze treningu sportowego we współpracy ze Związkiem, którym objęci są członkowie kadry narodowej judo. Poprzez naszych pracowników naukowo-dydaktycznych, którzy pełnili i pełnią ważne funkcje w Związku (prezysi, trenerzy kadry, sportowcy) Akademia ma silne związki nie tylko personalne, ale i merytoryczne ze Związkiem. Stąd też działalność edukacyjna Akademii w zakresie kształcenia kadr szkoleniowych dla potrzeb judo nie wymaga żadnego dodatkowego potwierdzenia –

¹⁵ W tym: gimnastyka sportowa (1), kolarstwo (1), koszykówka (2), lekkoatletyka (3), piłka nożna (19), piłka ręczna (9), piłka siatkowa (13), pływanie (6), tenis (4)

¹⁶ W tym: judo (1), lekkoatletyka (3), piłka nożna (33), piłka ręczna (2), piłka siatkowa (1), pływanie (8), tenis (4), tenis stołowy (2)

¹⁷ AWFIS w Gdańsku, AWF w Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Warszawie i we Wrocławiu

¹⁸ Polskie Związki Sportowe: Judo, Kolarski, Strzelectwa Sportowego, Tenisa Stołowego, Żeglarskiego, Unihokeja, Bokserskiego, Tenisowego i Sportu Niepełnosprawnych „Start”

zwłaszcza formalnego. [...] Porozumienie będące samo w sobie dokumentem o miękkim wymiarze prawnym zawiera równie miękkie sformułowania. Użytego w nim określenia „deklaruje” nie można utożsamiać z przyjęciem na siebie bezwzględne obowiązku. Taka też była wola obu stron porozumienia. Wynikała ona z kilku przesłanek. Dwie z nich były najważniejsze. Pierwsza, to sytuacja społeczna, jako pojawiła się w wyniku wprowadzenia w 2013 roku „ustawy deregulacyjnej”. W tym kontekście porozumienie miało na celu przeciwdziałanie różnym patologiom w obszarze kształcenia kadr szkoleniowych na potrzeby sportu, a nie wprowadzanie nowych jakości. Świadczy o tym dobitnie treść § 1. pkt 1. porozumienia, która w zestawieniu z treścią przytaczanego już wcześniej § 1. pkt 2. wskazuje jednoznacznie na niepodważalne w opinii związków kompetencje do prowadzenia takiego kształcenia przez AWF-y. Druga przesłanka związana jest z istotą funkcjonowania obu stron porozumień. Akademie są autonomicznymi ośrodkami akademickimi prowadzącymi działalność naukowo-dydaktyczną w przypisanych im obszarach. Natomiast polskie związki sportowe są instytucjami, które zgodnie obowiązującymi przepisami powołane są do nadzorowania szkolenia sportowego, organizacji i prowadzenia współzawodnictwa sportowego w kraju oraz przygotowaniu zawodników do reprezentowania Polski w zawodach międzypaństwowych. Nie jest im przypisana żadna rola edukacyjna. Tym samym związki sportowe nie są dla Akademii ani organem nadzorczym ani zleceniodawcą na prowadzenie konkretnych działań edukacyjnych. W związku z powyższym, Akademia jako autonomiczny ośrodek naukowo-dydaktyczny nie ma obowiązku pozyskiwania aprobaty swoich działań statutowych w instytucjach, niepełniących wskazanych ról. Tym bardziej, że nauczyciele akademicki - specjaliści w poszczególnych dyscyplinach sportu zatrudnieni nie tylko we wrocławskiej Uczelni, ale i w pozostałych AWF-ach są w pełni kompetentni i mają ciągły kontakt zawodowy ze sportem kwalifikowanym. Natomiast w poszczególnych związkach sportowych pracują osoby o najwyższych kompetencjach, ale o innych kwalifikacjach. [...]”

(dowód: akta kontroli str.219-222)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli zawarcie przez Uczelnie tylko jednego porozumienia z KS AZS AWF we Wrocławiu zawierającego zapisy umożliwiające kierowanie studentów na praktyki trenerskie było niewystarczające, gdyż tylko niewielkiej części studentów ułatwiałoby zrealizowanie takiej praktyki. W pozostałych przypadkach studenci podejmowali samodzielne decyzje w sprawie wyboru podmiotów umożliwiających jej odbycie. Następnie z wybranymi przez studentów klubami Uczelnia zawierała stosowne porozumienia.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli zawieranie przez Uczelnię długoterminowych porozumień zawierających gwarancję przyjmowania jej studentów na praktyki trenerskie w związkach, zapewniłoby stabilność procesu praktycznego kształcenia studentów i jednocześnie większą kontrolę AWF we Wrocławiu nad jakością tych zajęć.

Ocena cząstkowa

W latach 2015-2017 uczelnię opuściło 132 absolwentów studiów stacjonarnych ze specjalnością trenera sportu. Najliczniejszą grupę (64 osoby) stanowili trenerzy o specjalizacji piłka nożna, a najmniej liczną trenerzy ze sportu judo i tenis stołowy (po dwóch absolwentów). Uczelnia podpisując tylko jedno porozumienie z pzs zapewniła praktyki ok 20% (rok akademicki 2016/2017) studentów specjalizacji trenerskiej. Wprawdzie Uczelnia prowadziła działalność w zakresie organizacji i realizacji doskonalenia zawodowego trenerów sportu i w latach 2014-2017

zorganizowała pięć kursów doskonalących dla trenerów, to przeprowadzono je w oparciu o ogólne porozumienie zawarte w 2013 r. pomiędzy kilkoma AWF'ami i związkami. Wzięło w nich udział łącznie 90 trenerów sportu wyczynowego. Zajęcia w ramach specjalizacji trenerskich (studia I stopnia) prowadzone były przez licencjonowanych trenerów sportu. Na 12 specjalizacji trenerskich w roku akademickim 2017/2018, zajęcia prowadzili trenerzy zrzeszeni w polskich związkach sportowych.

IV. Wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁹ (dalej: „ustawa o NIK”), z uwagi na niestwierdzenie nieprawidłowości w kontrolowanej działalności odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

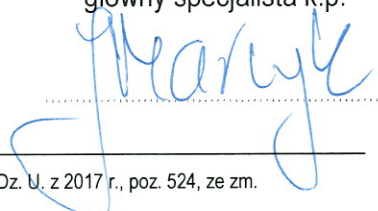
Wrocław, dnia 29 sierpnia 2018 r.

Kontrolerzy:

Krzysztof Całka
doradca ekonomiczny

podpis

Joanna Marczyk
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor

D.O. DYREKTOR
Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
podpis
Radosław Kujawiński

¹⁹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524, ze zm.

